



VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN
AMBTENARENZAKEN

VERGADERING VAN 7 FEBRUARI 1995

Interpellatie van de heer G. Cardoen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de noodzaak aan eenheid van beheer over de gewestwegen
Met redenen omklede motie

WAARNEMEND VOORZITTER :
de heer W. Demuyt, ondervoorzitter.

— *De interpellatie wordt gehouden om 14.15 uur*

Interpellatie van de heer G. Cardoen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de noodzaak aan eenheid van beheer over de gewestwegen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Cardoen tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de noodzaak aan eenheid van beheer over de gewestwegen.

De heer Cardoen heeft het woord.

De heer G. Cardoen : Mijnheer de voorzitter, ik stap even uit mijn traditionele rol van voorzitter van deze commissie om de minister een aantal vragen te stellen over een probleem dat alle 308 Vlaamse gemeenten in niet geringe mate aanbelangt. Aangezien deze interpellatie betrekking heeft op een zaak van algemeen belang had ik er aanvankelijk de voorkeur aan gegeven ze in plenaire vergadering te houden, maar dat heeft men mij niet toegestaan.

Mijnheer de minister, u hebt in verband met het door mij aangekaarte probleem een dubbele verantwoor-

delijkheid. Enerzijds bent u voogdijminister over onze Vlaamse gemeenten en steden en anderzijds bent u verantwoordelijk voor het belangrijkste departement Openbare Werken.

Bijna elke gemeente wordt doorkruist door een of meer gewestwegen die worden beheerd en onderhouden door het departement Openbare Werken. Voor het onderhoud en het beheer van deze wegen wordt in de begroting jaarlijks een aanzienlijk bedrag ingeschreven. Ook voor 1995 gaat het om verschillende miljarden die prioritair zullen worden aangewend voor het vrijwaren en het in stand houden van de bestaande infrastructuur. Daarbij wordt terecht de nadruk gelegd op de verbetering van de veiligheid en van de leefbaarheid van de Vlaamse wegen.

Ik herhaal, deze onderhouds- en verbeteringswerken worden gepland en beheerd door het departement Openbare Werken. Het uitvoeren van dergelijke werkzaamheden heeft ontegensprekelijk ook gevolgen voor de gemeenten op wiens grondgebied de werken worden uitgevoerd. Ik denk daarbij niet in de eerste plaats aan de ongemakken die de bewoners of de weggebruikers tijdens de uitvoering ervan ondervinden ; vaak dienen de gemeenten noodgedwongen een aantal bijkomende werken uit te voeren.

Ik gebruik met opzet de term "noodgedwongen", niet omdat de betrokken gemeentebesturen de noodzaak

van dergelijke werken niet inzien, maar omdat ze in de praktijk geen andere keuze hebben dan bijkomende werken uit te voeren. Ik geef een voorbeeld. Bij het vernieuwen van het wegdek kunnen de gemeenten vaak niet anders doen dan ook de rioleringen die eveneens versleten zijn, vernieuwen, fiets- en voetpaden aanleggen, de openbare verlichting verbeteren, enzovoort.

Al die werken gespreid uitvoeren, zou blijk geven van weinig planning en doorzicht en dan heb ik het nog niet over het dubbele ongemak voor de bewoners en over de zwaardere financiële lasten.

Het voeren van een verantwoord en efficiënt beleid vereist op zijn minst dat dergelijke werken tegelijkertijd worden gepland en uitgevoerd en dat ze door eenzelfde instantie worden beheerd.

Tot mijn spijt, en soms ook tot mijn ergernis, moet ik evenwel vaststellen dat de gemeente op wiens grondgebied de werken gebeuren, niet altijd tijdig op de hoogte wordt gebracht van eventueel op til zijnde vernieuwings- of onderhoudswerken. In Vlaams-Brabant is er gelukkig, onder uw impuls, een verbetering waar te nemen. Er wordt in Openbare Werken een driejarenplan opgesteld waarop ook uw diensten zich afstemmen.

Dit heeft tot gevolg dat deze gemeenten onverwacht voor grote uit-

Cardoen

gaven staan. In het slechtste geval beschikken ze door een gebrek aan overleg met of informatie vanwege de overheid niet over de nodige budgettaire ruimte voor de aanvullende gemeentelijke werken. Dat is toch een van de belangrijkste problemen. Vooral voor landelijke gemeenten met een grote oppervlakte en met een aanzienlijk aantal kilometers gewestwegen op hun grondgebied, is het financieel soms bijzonder moeilijk om bijkomende werken uit te voeren. Om de gemeentelijke financiën in evenwicht te houden, is een degelijke planning noodzakelijk. U weet trouwens dat wij gedurende vijf jaar niet mogen afwijken van ons financieel beleidsplan. Onverwacht geconfronteerd worden met wegeniswerken, die traditioneel zeer veel geld kosten, kan aldus een hele planning overboord gooien en er de oorzaak van zijn dat andere wel geplande initiatieven naar de achtergrond worden verschoven. Alle beschikbare middelen moeten dan immers worden aangewend voor het uitvoeren van bijkomende wegeniswerken die anders slechts enkele jaren later zouden worden aangepakt.

Mijnheer de minister, ik moet er niet meer op wijzen dat de financiële toestand van de meeste gemeenten niet van die aard is dat zomaar bijkomende uitgaven kunnen worden gedaan. Reserves zijn nagenoeg overal onbestaande, zodat er in dergelijk geval onvermijdelijk een heroriëntatie van de beschikbare middelen moet gebeuren. Daar rijst dan onvermijdelijk een probleem. De uitgaven van de gemeenten worden immers grotendeels in beslag genomen door vaste kosten waaraan niet kan worden getornd. Zo gaan 60 tot 70 procent van de uitgaven naar wedden en lonen van het personeel.

Verdient het geen aanbeveling om bij een vernieuwing van een weg niet alleen de vernieuwing, maar ook de daarbij horende werken, zoals rioleringswerken, te laten uitvoeren en beheren door één enkele instantie, namelijk

het departement Openbare Werken? Komt het een efficiënt inzetten van de beschikbare middelen niet ten goede als er zekerheid is dat alle nodige werken terzelfder tijd kunnen gebeuren?

Het beheer van de gewestwegen in zijn huidige vorm plaatst de gemeenten al te vaak voor onmogelijke uitgaven. Het verstoort vaak de gemeentelijke beleidsplanning en in sommige gevallen is zelfs een zekere vorm van "obstructie" niet ver weg.

Ik dring er bijgevolg ten sterkste op aan — ik heb dat trouwens nog gedaan ter gelegenheid van de bespreking van de begroting Binnenlandse Aangelegenheden — dat aan deze toestand een einde wordt gemaakt. Ik hoop dat u hiervoor de nodige maatregelen zult nemen en dat wij dringend in kennis zullen worden gesteld van het gevolg dat u aan mijn verzoek zult geven.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, de heer Cardoen heeft terecht een aantal bedenkingen gemaakt bij een procedure die de gemeenten vaak voor enorme problemen plaatst en waarbij ze vaak maar een "lijdende" rol kunnen spelen, ook voor de werken die met de beste intenties worden gepland. De heer Cardoen heeft er terecht op gewezen dat de driejaren- en meerjarenprogramma's voor investeringen, zoals het rollend investeringsprogramma dat vooraf wordt megedeeld, een grote verbetering zijn tegenover vroeger omdat ze de gemeenten in staat stellen voor belangrijke werken te anticiperen.

Nu al kunnen gemeenten overleg plegen met de buitendiensten van Wegeninfrastructuur. Te weinig gemeenten maken echter gebruik van deze mogelijkheid. Men zou ertoe moeten komen dat de gemeenten één keer per jaar met deze diensten overleg plegen om vanuit één visie

een gemeenschappelijke planning uit te voeren.

Het is juist dat het Investeringsfonds met de beperkte middelen waarover het beschikt, niet in staat is de enorme uitgaven indirect verbonden aan een hoofdinvestering, te financieren. De heer Cardoen heeft het voorbeeld gegeven van de enorme uitgaven voor rioleringswerken bij de aanleg of vernieuwing van gewestwegen. Met mijn collega van Leefmilieu is afgesproken dat hij dringende rioolwerken langs gewestwegen vanuit de investeringsenveloppe voor riolen zou financieren. Maar eigenlijk wordt hiermee het probleem ten gronde — dat de aanleg van riolen overstijgt — niet opgelost. Vaak moeten wij vaststellen dat bepaalde intercommunale verenigingen voor nutsvoorzieningen en Belgacom bijvoorbeeld juist vóór of na wegenwerken weer eens voor een zelfde hinder zorgen, terwijl het toch mogelijk moet zijn samen een synergie uit te voeren.

De heer Cardoen heeft een ruime analyse gemaakt, die ik niet zal tegenspreken, en hij heeft aangedrongen op een rationelere organisatie van de wegenwerken op het niveau van de gemeenten waardoor de gemeenten beter zouden kunnen plannen. Hij heeft ook met aandrang om een financiële tegemoetkoming voor de daarmee gepaard gaande investeringen verzocht. Dat ligt wel iets moeilijker.

Ter verbetering van het overleg stel ik voor de betrokken partners, met name de administraties van Wegeninfrastructuur en Binnenlandse Aangelegenheden — deze laatste omdat ze de aanwending van de middelen opvolgt —, Aminal, Aquafin — het uitvoerend orgaan voor de grote rioolwerken —, en de Vlaamse vereniging voor steden en gemeenten — rond de tafel te roepen.

Vervolgens stel ik voor ook de financiële consequenties te bespreken met de verschillende besturen, zeker wanneer het om werken gaat waarbij

Kelchtermans

het Gewest de leiding neemt. Als het Gewest meer dan 50 percent van de investeringskost voor zijn rekening neemt, heeft het gewest de leiding van de werken. De andere besturen sluiten zich daarbij aan. Men kan natuurlijk ook andere afspraken maken : zo kan men bepalen dat het Gewest ook meester van het werk is, zelfs als het maar 10 of 15 percent bijdraagt. Ik meen dat de gemeenten die leiding eerder zullen toejuichen dan afremmen. Het lijkt mij inderdaad nodig de inzet van de financiële middelen vanuit de verschillende verantwoordelijkheden te optimaliseren.

Als die twee zaken door de gemengde werkgroep zijn geregeld, dan moeten de gemeenten op ruime schaal over de mogelijkheden wor-

den geïnformeerd, bijvoorbeeld via een omzendbrief.

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer G. Cardoen : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord dat tegemoetkomt aan mijn verwachtingen. Ik dank hem ook namens de gemeenten die zich met spanning zullen afvragen wanneer de gemengde werkgroep van start zal gaan.

Mijnheer de minister, ik juich dat idee van een gemengde werkgroep toe. Mag ik aannemen dat u die werkgroep binnen een redelijke termijn zult bijeenroepen ?

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, stante pede. Zonder

gekeheid, meen ik dat de procedure daartoe tegen Pasen afgerond moet zijn.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van der Poorten werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd.

Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

De Raad zal zich daarover tijdens de volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

— *Het incident wordt gesloten om 14.30 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid